#VisitCzechia

Udržitelnost sektoru lázeňství a wellness

Praktická příručka pro začátek

Úvod

Udržitelnost stále výrazněji ovlivňuje fungování cestovního ruchu a má mimořádný význam zejména pro lázeňský sektor, který je úzce spojen se zdravím, wellbeingem a blízkostí přírody. Posílení důrazu na udržitelnost tak představuje praktickou cestu, jak si zachovat konkurenceschopnost, posílit důvěru klientů a dlouhodobě chránit stabilitu a zdraví samotné organizace. Existuje řada konkrétních důvodů, proč se udržitelnosti v lázeňství a wellness systematicky věnovat:

- Zájem o wellness a wellbeing roste a návštěvníci jsou stále vybíravější v tom, které podniky podporují. Upřednostňují zážitky podporující jejich zdraví, aniž by měly negativní dopad na životní prostředí či místní komunity.
- Zpřísňující se evropské i národní politiky v oblastech, jako je energetická účinnost, nakládání s odpady, používání chemikálií či povinné reportování udržitelných aktivit. Dobře naplánovaná strategie pomáhá lázeňským subjektům snižovat rizika, komunikovat výsledky, plánovat modernizace a vyhnout se nákladnému plnění povinností na poslední chvíli.
- Energie, vytápění a voda představují významné provozní náklady. Praktická opatření mohou tyto výdaje snížit, a tím zlepšit ekonomickou stabilitu, aniž by došlo ke snížení kvality služeb.
- Dopady změny klimatu a výpadky v dodavatelských řetězcích mohou ovlivnit dlouhodobou stabilitu provozu. Proto se zvyšování odolnosti vůči těmto rizikům stává stále důležitější součástí odpovědného řízení lázeňských a wellness zařízení.
- Lázně a wellness zařízení, která podporují šetrné využívání zdrojů a respekt k přírodnímu prostředí, pomáhají lidem regenerovat, odpočívat a znovu navázat spojení se sebou samými i s okolní přírodou. V době rostoucích společenských a environmentálních výzev nabývá tato role na významu.

Bez ohledu na to, jaké důvody vedou provozovatele lázní a wellness zařízení ke zlepšování udržitelnosti jejich provozu, tento soubor nástrojů nabízí jasné a prakticky využitelné pokyny, které jim pomohou zapojit se do tohoto procesu.

Jak s touto příručkou pracovat

České lázně jsou velmi různorodé: některé sídlí v unikátních historických budovách, kde jsou možnosti úprav omezené; jiné fungují v moderních, účelově postavených objektech. Některé provozují rozsáhlé bazény a složité termální systémy, jiné se zaměřují hlavně na procedury a ubytování. Každé lázně mají jiné finanční možnosti, personální kapacity i regulatorní požadavky. Neexistuje proto jediný univerzální postup. Správné kroky jsou vždy ty, které dávají smysl v konkrétním prostředí daného provozu.

Část A: Začínáme představuje obecné principy využitelné pro všechna zařízení, která chtějí rozvíjet svůj provoz udržitelnějším způsobem.

Část B: Klíčové oblasti se věnuje 15 zásadním oblastem, které by většina lázní měla zohlednit. Každá kapitola obsahuje krátké uvedení do tématu, soubor otázek k zamyšlení rozdělených na jednoduché První kroky a náročnější Další postupy, a také doporučené zdroje a případové studie.

Část A: Začínáme

Následujících osm kroků vám pomůže navrhnout a realizovat zvládnutelný plán udržitelnosti pro následujících 12 měsíců.

1. **Vytvořte malý interní tým nebo pracovní skupinu**, ideálně složenou ze zástupců managementu, provozu spa, úklidu a údržby. Jejich úkolem bude připravit úvodní plán na příštích 12 měsíců a nastavit směr do dalších let.
2. **Určete, kdo bude plánovat zlepšení, sledovat pokrok a komunikovat výsledky**. Zajistěte, aby měli jasný mandát a dostatečnou kapacitu naplňovat strategii udržitelnosti.
3. **Po přečtení této příručky si zmapujte, co už v jednotlivých 15 oblastech ze Sekce B děláte**. Získáte tak přehled o tom, z jaké výchozí pozice začínáte.
4. **Prvním krokem v každé z 15 oblastí je „Monitorovat“ nebo „Vyhodnotit“.** Začněte tím, že si uděláte základní obrázek o rozsahu výzvy či příležitosti — tedy zaznamenáte jednoduchá výchozí data.
5. **Vyberte několik málo realistických priorit pro první rok**. Ideálně takových, které odpovídají provozním potřebám a kapacitám personálu. Pravděpodobně půjde o jednodušší kroky z části První kroky, ale pokud některý z pokročilejších Dalších postupů zapadá do vašich plánovaných rekonstrukcí či modernizací, může být vhodný také.
6. **U každé vybrané aktivity určete odpovědnosti, časový rámec a očekávané výsledky**. Projděte si detaily jednotlivých kroků, případně využijte doporučené zdroje nebo konzultujte s místními odborníky a relevantními organizacemi.
7. **Ke každé aktivitě stanovte měřitelný ukazatel**, například kWh na hosta a noc, litry vody na návštěvu spa, podíl doplňovatelných produktů nebo množství odpadu na hosta. Ukazatele by měly být jednoduché, přehledné a užitečné pro rozhodování.
8. **Pravidelně vyhodnocujte pokrok — čtvrtletně nebo dvakrát ročně**. Plán aktualizujte podle toho, co funguje, jaké se objevují výzvy, jaké máte zpětné vazby od personálu a jak se mění provoz. Postupem času se z toho stane kontinuální proces zlepšování, nikoli jednorázový projekt.

Část B: Klíčové oblasti

B1: ELEKTŘINA: Rostoucí ceny elektřiny výrazně ovlivňují ziskovost, zejména u provozů se stárnoucí infrastrukturou. I v historických lázeňských budovách, kde jsou stavební zásahy omezené, lze však dosáhnout významných úspor díky lepšímu monitoringu, úpravám provozu a cíleným modernizacím vybavení.

První kroky

Rychle proveditelné aktivity, které často stojí na školení personálu a drobných provozních úpravách.

- **Monitoring spotřeby** — Které části provozu mají nejvyšší spotřebu elektřiny?
- **Ovlivnění chování hostů** — Jak se do spotřeby promítá chování hostů a lze jej ovlivnit bez snížení komfortu?
- **Školení personálu** — Jsou zaměstnanci vedeni k efektivnímu používání zařízení a vypínání světel či systémů, když nejsou potřeba?
- **Zelené nákupy** — Jsou v místě dostupné tarify nebo smlouvy na elektřinu z obnovitelných zdrojů?

Další postupy

Náročnější investice, které přinášejí dlouhodobé úspory a vyšší efektivitu.

- **Modernizace osvětlení** — Jsou všechna halogenová a zářivková světla nahrazena LED technologií?
- **Automatizace** — Je možné instalovat pohybová čidla v šatnách, skladech a málo frekventovaných prostorách?
- **Integrace do rekonstrukcí** — Jsou plánované rekonstrukce, při kterých lze snadno zahrnout modernizaci elektroinstalace nebo systémů HVAC?

Užitečné zdroje a případové studie

- Guidance and solutions to raise energy efficiency in the European hospitality industry — Praktická doporučení pro úspory energie v hotelech.
- Enhancing Energy Efficiency in Hotels — Přehled moderních strategií využitelných v hotelových provozech.

B2: VODA: Efektivní hospodaření s vodou snižuje náklady, zvyšuje odolnost vůči suchu či případným omezením spotřeby a zároveň posiluje image lázní jako poskytovatele komplexní a uvědomělé péče o zdraví.

První kroky

Rychlé a snadno proveditelné aktivity zaměřené na změnu návyků a maximální využití stávající infrastruktury.

- **Monitoring spotřeby vody** — Které části spa nebo hotelu mají nejvyšší spotřebu?
- **Kontrola úniků** — Jsou někde viditelné úniky nebo neefektivní armatury?
- **Školení personálu** — Jsou zaměstnanci vedeni k pravidelné kontrole a správnému provozu vodních systémů?
- **Osvěta hostů** — Lze hostům citlivě připomenout význam šetření vodou, například kratší sprchování nebo opakované použití ručníků?

Další postupy

Náročnější investice, které přinášejí dlouhodobé úspory a vyšší odolnost.

- **Modernizace armatur** — Je možné instalovat úsporné baterie, perlátory nebo sprchové hlavice s nízkým průtokem?
- **Recyklace vody** — Existuje potenciál pro využití dešťové vody, šedé vody nebo jiných forem recyklace s ohledem na klima, dispozici budovy a místní regulace?

Užitečné zdroje a případové studie

- Water: Environmental Management for Hotels — Praktické pokyny Sustainable Hospitality Alliance pro efektivní hospodaření s vodou v hotelových provozech.

B3: ENERGIE: Zvyšování energetické účinnosti v bazénech, saunách, procedurálních místnostech, prádelnách i ubytovací části přináší výrazné úspory a zároveň připravuje lázně na budoucí požadavky týkající se energetické náročnosti budov a snižování emisí.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na monitoring, provozní návyky a drobné procesní úpravy.

- **Monitoring spotřeby tepla** — Sledujete spotřebu tepla zvlášť pro pokoje, spa zóny, bazény a společné prostory?
- **Nastavení teplot** — Jsou teplotní setpointy nastavené podle skutečného komfortu hostů, nebo jen podle historických zvyklostí?
- **Kontrola izolace** — Jsou potrubí a rozvody tepla dostatečně zaizolované?

Další postupy

Investičně náročnější kroky, které zlepšují výkon systémů a přinášejí dlouhodobé úspory.

- Posouzení technického stavu — Jak staré jsou kotle, čerpadla a rozvody? Jaký je jejich současný výkon a účinnost?
- Identifikace tepelných ztrát — Kde dochází k největším únikům tepla (např. špatně izolované potrubí, jednoduchá okna, neizolované půdy) a jak je lze řešit?
- Využití odpadního tepla — Existují možnosti využít odpadní teplo z ventilace, chladicích jednotek nebo bazénové vody?
- Financování — Jaké evropské nebo regionální dotační programy podporují modernizaci vytápění a energetické úspory?

Užitečné zdroje a případové studie

- Směrnice EU o energetické účinnosti – požadavky na budovy a vytápění — Přehled povinností týkajících se modernizace, kontrol a výkonu topných systémů.
- SEVEn – Czech Energy Efficiency Center — Česká odborná organizace zaměřená na energetickou účinnost, analýzy spotřeby energie a ekonomické hodnocení úsporných opatření.

B4: BUDOVY: Starší lázeňské objekty často podléhají památkové ochraně, přesto je možné provést řadu zlepšení, aniž by se narušil jejich historický charakter. Mnohé úpravy navíc podporují zdravější kvalitu vnitřního prostředí, což zvyšuje celkový komfort a pohodu hostů.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na posouzení stavu, údržbu a plánované renovace.

- **Posouzení tepelných ztrát** — Kde budova nejvíce ztrácí nebo získává teplo? (např. střecha, okna, stěny, neizolované technické prostory)
- **Kontrola kvality vzduchu** — V jakém stavu jsou vnitřní povrchy? Ovlivňují syntetické nátěry, koberce nebo úpravy kvalitu vzduchu?
- **Plán údržby** — Lze dlouhodobé náklady na údržbu snížit použitím kvalitnějších materiálů nebo povrchů odolných proti vlhkosti?
- **Příležitosti při rekonstrukci** — Nabízejí plánované renovace možnost doplnit izolaci nebo použít zdravější materiály?

Další postupy

Investičně náročnější kroky, které vyžadují citlivé plánování s ohledem na památkovou ochranu.

- **Zlepšení funkčnosti oken** — Pokud výměna oken není možná kvůli památkové ochraně, lze použít sekundární zasklení nebo izolační fólie?
- **Zlepšení izolace** — Je možné prioritně zlepšit izolaci v klíčových oblastech identifikovaných při posouzení tepelných ztrát (např. střecha, vnitřní stěny tam, kde je to možné)?
- **Těsnost budovy** — Lze zavést opatření ke zvýšení vzduchotěsnosti, která sníží tepelné ztráty a zvýší komfort?

Užitečné zdroje a případové studie

- Passive House Institute – Building Envelope Guidance — Přehled technických standardů pro izolaci, zasklení a vzduchotěsnost.

B5: BIODIVERZITA: U lázní umístěných v parcích či přírodních lokalitách je ochrana biodiverzity klíčová — chrání totiž hodnotu, která zásadně ovlivňuje zážitek hostů. Zapojení přírodních prvků navíc posiluje identitu lázní a přispívá k nezapomenutelnosti pobytu

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na úpravu zahrad a propojení přírody s pobytem hostů.

- **Volba rostlin** — Jsou druhy vysazované v zahradách nebo používané v interiérových aranžmá místně vhodné a lokálně pěstované?
- **Spotřeba vody** — Kolik vody zahrada potřebuje a lze spotřebu snížit vhodnějším výběrem rostlin?
- **Používání chemie** — Používají se chemické pesticidy či hnojiva a lze je nahradit ekologickými alternativami?
- **Zapojení hostů** — Jsou zahrady a rostliny součástí zážitku hostů, například využitím bylin v procedurách nebo nabídkou klidových míst venku?

Další postupy

Dlouhodobé plánování a případné úpravy krajiny.

- **Krajinářský design** — Lze část pozemku ponechat přirozenému vývoji a podpořit tak místní faunu a flóru, zároveň s nižšími nároky na údržbu (např. založení květnaté louky)?
- **Hospodaření s vodou** — Je možné zavést sběr dešťové vody nebo zavlažování šedou vodou a snížit tak závislost na obecních zdrojích?

Užitečné zdroje a případové studie

- European Business & Biodiversity Platform — Zdroje pro začlenění hledisek biologické rozmanitosti do rozhodování v podnikání.
- BIO HOTELS – Příklady evropských hotelů zaměřených na podporu biodiverzity.

B6: JÍDLO: Výživné a pečlivě připravené jídlo obohacuje pobyt hostů a ovlivňuje jejich volbu. Promyšlená gastronomie zároveň podtrhuje charakter lázní a nabízí hostům pravé regionální a sezónní chutě.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na školení personálu, monitoring a drobné úpravy nabídky.

- **Hodnocení lokálního nákupu** — Jaké procento měsíčního rozpočtu na potraviny jde místním či regionálním dodavatelům?
- **Audit potravinového odpad**u — Které položky vytvářejí nejvíce odpadu a jak by jejich omezení ovlivnilo preference hostů?
- **Školení o odpadech** — Jsou kuchaři a personál vybaveni a proškoleni v oblasti snižování odpadu a udržitelného nakupování?
- **Velikost porcí** — Lze nabídnout menší nebo poloviční porce, aby se snížilo plýtvání?
- **Soulad s identitou lázní** — Odráží nabídka jídel charakter lázní a jejich propojení s místem?

Další postupy

Aktivity vyžadující hlubší práci s menu a dodavatelským řetězcem.

- **Sezónnost menu** — Lze upravit nabídku podle sezónně dostupných surovin, snížit náklady a zvýšit čerstvost?
- **Náhrada dovozů** — Používají se dovážené produkty, které by bylo možné získat lokálně?
- **Více zeleniny** — Lze omezit množství masa a posílit nabídku rostlinných jídel?
- **Rozvoj dodavatelů** — Je možné budovat dlouhodobé vztahy s kvalitními regionálními producenty?

Užitečné zdroje a případové studie

- EU Farm to Fork Strategy — Doporučení pro udržitelný potravinový systém a odpovědné nakupování.
- Green Nudges – Plate Size — Praktické poznatky o tom, jak velikost talíře ovlivňuje množství zkonzumovaného jídla a potravinový odpad.

B7: KOSMETICKÉ WELLNESS A PRODUKTY: Mnoho běžných produktů obsahuje chemické látky, mikroplasty nebo nerecyklovatelné obaly, které jsou v rozporu s hodnotami wellness, jež hosté očekávají.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na revizi stávající nabídky, školení personálu a jednoduché změny obalů.

- **Hodnocení složení** — Jaké ingredience se aplikují přímo na pokožku hostů? Jsou nezbytné, účinné a bezpečné?
- **Konzistence používání** — Používá personál produkty jednotně, nebo se velikost dávek liší?
- **Požadavky hostů** — Ptají se hosté na veganské či neparfémované varianty?
- **Změna vybavení pokojů** — Lze jednorázové produkty nahradit doplňovacími dávkovači?

Další postupy

Aktivity vyžadující spolupráci s dodavateli a systémové změny v nákupu.

- **Hodnocení obalového odpadu** — Kolik odpadu vzniká z obalů používaných produktů?
- **Výběr dodavatelů** — Lze najít dodavatele, kteří nabízejí koncentráty, velká balení nebo uzavřené refill systémy?
- **Lokální nákup** — Je možné nahradit dovážené produkty kvalitními místními alternativami?
- **Ověřování standardů** — Poskytují dodavatelé důvěryhodné certifikace a transparentní informace o dopadu na životní prostředí?

Užitečné zdroje a případové studie

- COSMOS Natural & Organic Standard — Mezinárodní certifikace pro přírodní a organickou kosmetiku.

B8: ÚKLID: Čisticí prostředky ovlivňují zdraví hostů i pracovní podmínky personálu. Efektivní úklidové systémy zároveň snižují náklady díky menší spotřebě produktů.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na školení personálu, sledování spotřeby a revizi používaných prostředků.

- **Hodnocení chemických látek** — Jaké chemikálie se v úklidových prostředcích používají? Představují některé z nich riziko pro personál nebo hosty?
- **Sledování spotřeby** — Jaká je měsíční spotřeba jednotlivých čisticích produktů?
- **Změna materiálů** — Lze jednorázové ubrousky nahradit opakovaně použitelnými, pratelnými utěrkami?

Další postupy

Investice do nového vybavení a pokročilejších technik úklidu.

- **Alternativní metody** — Lze využít mikrovlákno nebo parní čištění a snížit tak závislost na chemických prostředcích?
- **Prověřování dodavatelů** — Poskytují všichni dodavatelé ověřené ekologické certifikace?

Užitečné zdroje a případové studie

- EU Ecolabel – Cleaning — Evropská ekoznačka pro čisticí prostředky, které splňují přísná ekologická kritéria zahrnující omezení nebezpečných látek, nižší toxicitu pro vodní prostředí, udržitelnější suroviny i recyklovatelné obaly.

B9: PRANÍ A PÉČE O PRÁDLO: Praní ručníků, županů a ložního prádla vyžaduje velké množství horké vody, detergentů a energie. Zlepšení efektivity snižuje provozní zátěž, aniž by byl ohrožen komfort hostů.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na provozní návyky personálu, využití zařízení a komunikaci s hosty.

- **Monitoring objemu prádla** — Existují přesná data o množství prádla na hosta nebo na proceduru?
- **Využití kapacity** — Jsou pračky a sušičky využívány na plnou kapacitu?
- **Komunikace s hosty** — Chápou hosté možnosti opětovného použití ručníků a županů a je tato informace podaná citlivě v kontextu wellness prostředí?
- **Volba detergentů** — Lze chemické detergenty nahradit ekologicky certifikovanými alternativami?

Další postupy

Investiční kroky zaměřené na modernizaci zařízení a úspory vody i energie.

- **Modernizace zařízení** — Přinese výměna za vysoce účinné profesionální pračky a sušičky výrazně nižší spotřebu vody a energie na cyklus?
- **Teplotní optimalizace** — Je možné snížit teplotu praní, a přitom zachovat požadovanou úroveň hygieny?
- **Posouzení outsourcingu** — Pokud je prádlo prané externě, dodržuje partner vysoké standardy efektivity, úspory vody a používání ekologických prostředků?

Užitečné zdroje a případové studie

- EU Ecolabel – Laundry Detergents — Evropská ekoznačka pro prací prostředky, které splňují přísná ekologická kritéria zahrnující omezení nebezpečných látek, nižší toxicitu pro vodní prostředí, účinné praní při nižších teplotách a obaly s nižší ekologickou zátěží.

B10: PERSONÁL: Kvalitní pracovní podmínky a inkluzivní zaměstnávání posilují dobré jméno společnosti a pomáhají udržet spokojený a stabilní tým.

První kroky

Praktické kroky, které pomohou rychle reagovat na podněty zaměstnanců a zlepšit jejich pracovní podmínky.

- **Hodnocení spokojenosti a zátěže zaměstnanců** — Jak zaměstnanci vnímají svou pohodu, pracovní zátěž a podmínky?
- **Analýza fluktuace** — Jaké jsou hlavní důvody odchodů zaměstnanců?
- **Místní nábor** — Jaký je podíl lidí, kteří žijí v regionu/městě?
- **Identifikace dovednostních mezer** — Kde jsou největší nedostatky v dovednostech nebo školení?

Další postupy

Aktivity vyžadující investice do školení, odměňování a pracovních politik.

- **Revize odměňování** — Jsou mzdy konkurenceschopné ve srovnání s regionálními standardy?
- **Kontrola pracovních standardů** — Odpovídají interní postupy zásadám důstojné práce?

Užitečné zdroje a případové studie

- ILO Guidelines on Decent Work & Socially Responsible Tourism — Mezinárodní doporučení pokrývající férové zaměstnávání, důstojné pracovní podmínky, školení, sociální dialog a dodržování pracovněprávních předpisů v turismu.

B11: SPOLUPRÁCE S MÍSTNÍMI: Otevřená spolupráce s lidmi z okolí posiluje důvěru, podporuje místní wellbeing a může přinést nové příležitosti, například využití kapacit mimo špičku.

První kroky

Snadné kroky zaměřené na navázání komunikace a využití místních kapacit.

- **Mapování příležitostí** — Jaké místní události, iniciativy či projekty nabízejí prostor pro spolupráci a zapojení se?
- **Místní dodavatelé** — Mohou místní producenti dodávat kosmetiku, produkty, potraviny či další materiály?
- **Doporučení zážitků** — Jsou v okolí služby nebo zážitky, které lze doporučit hostům a zároveň tím podpořit region a další podnikatelské subjekty?

Další postupy

Programy a aktivity, které vytvářejí konkrétní přínosy pro místní obyvatele.

- **Zvýhodněné nabídky pro místní** — Existují skupiny obyvatel, které by mohly využít speciální nebo dostupnější nabídky lázní.
- **Analýza bariér** — Jaké překážky místní vnímají (cena, dostupnost, komunikace)? Cítí se vítáni k využívání lázeňských zařízení?
- **Off-peak vstupy** — Lze nabídnout zvýhodněné vstupy pro rezidenty, například v méně vytížených časech?
- **Společné akce** — Je možné pořádat společné akce s místními organizacemi, jako jsou procházky v přírodě, workshopy nebo wellbeing programy?
- **Místní řemesla** — Možnost nabídnout hostům malé workshopy s místními řemeslníky (bylinky, keramika, tradiční produkty).
- **Podpora charit** — Lze podpořit místní zdravotní a wellbeing neziskovky formou fundraisingu nebo věcných darů (vouchery, zvýhodněné procedury, poskytnutí prostor)?

Užitečné zdroje a případové studie

- WHO European Healthy Cities Network — Síť WHO poskytující evropský rámec pro podporu zdraví, wellbeing, rovnosti a partnerství na úrovni komunit.

B12: PŘÍRODA: Propojení s okolní přírodou zvyšuje účinek procedur a podporuje celkový wellbeing hostů, protože prostředí lázní je úzce spojené s charakterem krajiny kolem něj.

První kroky

Aktivity zaměřené na mapování okolí, komunikaci a základní informační materiály.

- **Hodnocení tras** — Jaké stezky v okolí jsou vhodné pro různé úrovně fyzické kondice.
- **Jednoduché průvodce** — Jsou k dispozici jednoduché mapky nebo digitální průvodci, kteří představují místní flóru, vyhlídky a zajímavosti?
- **Informace o místní přírodě** — Lze hostům nabídnout základní informace o místní fauně, flóře a zajímavostech v okolí.

Další postupy

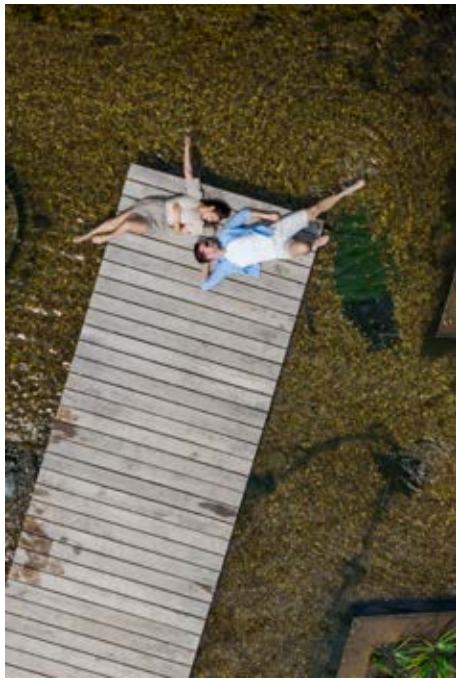
Aktivity vyžadující spolupráci s dalšími organizacemi a rozvoj programů.

- **Značené trasy** — Je možné vytvořit značené pěší okruhy propojující lázně s okolními lesy, parky nebo naučnými stezkami?
- **Místní partnerství** — Jsou v regionu průvodci nebo organizace, se kterými lze navázat spolupráci?
- **Přírodní zážitky** — Lze vytvořit přírodně orientované programy nebo navázat partnerství s národními parky či rezervacemi pro specializované exkurze?
- **Odborné přednášky** — Mohou místní ekologové, průvodci nebo bylinkáři nabídnout hostům inspirativní povídání o přírodě a zajímavostech v okolí.
- **Přírodní mikrozážitky** — Krátké 10–15min aktivity: barefoot chodníček, pozorování ptáků, lesní terapie (dýchání fytoncidů – látek vylučovaných stromy, meditace na čerstvém vzduchu).
- **Bylinkové stezky** — Mini naučné trasy kolem spa s popisky bylin využívaných v procedurách.

Užitečné zdroje a případové studie

- European Nature Parks & Protected Areas — Poskytují inspiraci a příklady dobré praxe pro spolupráci mezi turismem a chráněnými oblastmi.
- Forest Bathing Institute — Poskytuje metodiky a doporučení pro vedené pobyty v přírodě.

B13: ODPAD: Omezení odpadu zlepšuje provozní efektivitu, snižuje náklady a podporuje splnění zákonných povinností.

První kroky

Rychlé aktivity zaměřené na sledování odpadu, omezení jednorázových materiálů a proškolení personálu.

- **Analýza odpadů** — Které typy odpadu (obaly, potraviny, textil, produkty z procedur) vznikají nejvíce nebo jsou nejdražší na likvidaci?
- **Kontrola návyků** — Kde se používají jednorázové materiály jen ze zvyku, a ne z nutnosti?
- **Školení personálu** — Jsou si zaměstnanci jistí v tom, jak správně třídit a snižovat odpad, nebo je potřeba školení?
- **Snadné třídění** — Nabídnout hostům přehledně označené koše na tříděný odpad na frekventovaných místech i v pokojích, aby bylo třídění co nejjednodušší.

Další postupy

Aktivity vyžadující spolupráci s dodavateli a rozvoj partnerských řešení.

- **Spolupráce s dodavateli** — Nabízejí dodavatelé možnosti s menším množstvím obalů nebo vratné obaly?
- **Cirkulární řešení** — Lze některé odpadní toky zapojit do místních cirkulárních systémů, například kompostování nebo partnerské recyklace?

Užitečné zdroje a případové studie

- WRAP — Nabízí nástroje pro audity, měření a plánování opatření. I když je zaměřený na UK, metodiky jsou využitelné mezinárodně.
- Sustainability Hospitality Alliance – Přináší doporučení pro snižování plýtvání potravinami v pohostinství?

B14: KOMUNIKACE: Komunikace o šetrnějším a odpovědnějším provozu lázní přesahuje marketing — stojí na zapojení hostů, informovaném personálu a otevřeném sdílení výsledků.

První kroky

Aktivity zaměřené na školení personálu a zapojení hostů.

- **Revize komunikace** — Je současná komunikace o udržitelnosti srozumitelná, lidská a přívětivá, nebo působí příliš technicky?
- **Zapojení personálu** — Ptají se hosté na udržitelnost? A cítí se personál jistě při odpovídání?
- **Umístění informací** — Jsou informace o udržitelnosti umístěny tam, kde dávají smysl, aniž by zahlcovaly?
- **Viditelnost partnerství** — Jsou partnerství s místními dodavateli a organizacemi jasně komunikována, aby je hosté snadno vnímali?

Další postupy

Aktivity zaměřené na ověřování tvrzení a externí komunikaci.

- **Ověřitelnost tvrzení** — Jsou všechna tvrzení o udržitelnosti doložitelná a ověřitelná a v souladu s legislativou?
- **Interní školení** — Lze vytvořit školení, které zajistí, že všichni zaměstnanci dokážou o závazcích lázní mluvit jistě a přesně?
- **Reportování výsledků** — Existuje jednotný způsob, jak sdílet pokrok s hosty, partnery a místní komunitou?
- **Nabídka suvenýrů** – Nabídnout hostům suvenýry, které prodlouží jejich wellness zážitek i doma, například aroma směsi, malé relaxační rituály nebo zápisníky pro wellbeing a mindfulness.

Užitečné zdroje a případové studie

- Amfori – průvodce efektivní komunikací o udržitelnosti (i když není zaměřený přímo na spa, nabízí užitečné rady, jak srozumitelně komunikovat environmentální odpovědnost).
- Proof, Not Promises – Practical Guide to the EU Empowering Consumers Directive — Praktický průvodce, který převádí směrnici EU Empowering Consumers for the Green Transition do konkrétních kroků pro cestovní ruch. Vysvětluje, jak správně formulovat environmentální tvrzení, jak se vyhnout greenwashingu a jak vytvářet ověřitelné, důvěryhodné a konkurenceschopné příběhy založené na důkazech.

B15: KLIMATICKÁ RIZIKA A ODOLNOST: Změna klimatu ovlivňuje provoz lázní rostoucími teplotami, povodněmi, suchem, vyššími náklady na energie, přerušením dodávek i dopady na místní přírodu. Budování odolnosti pomáhá předcházet výpadkům služeb, chrání provozní marže a zajišťuje komfort hostů i během extrémního počasí.

První kroky

Aktivity zaměřené na identifikaci rizik a přípravu personálu.

- **Identifikace rizik** — Které klimatické jevy mohou v příštích 5–10 letech nejvíce ovlivnit provoz? Jak by lázeňské zařízení zvládlo třídenní vlnu veder, výpadek elektřiny nebo omezení spotřeby vody.
- **Protokoly pro personál** — Ví personál, jak reagovat při extrémním počasí? Existují písemné postupy pro horka, bouře nebo přerušení dodávek vody.
- **Napojení na místní plánování** — Poskytují místní úřady krizové nebo nouzové plány, na které se mohou lázně napojit?
- **Dostupnost vody** — Jsou na frekventovaných místech dostupná pítka nebo doplňovací stanice na vodu, aby hosté zůstali hydratovaní během horkých dnů?

Další postupy

Aktivity vyžadující investice a formální posouzení rizik.

- **Hodnocení klimatických rizik** — Lze provést detailní posouzení rizik, které identifikuje ohrožení vlnami veder, povodněmi, nedostatkem vody nebo zimními bouřemi?
- **Úpravy budov** — Jsou budovy připravené na vyšší letní teploty (stínění, ventilace, chlazení)?
- **Vodní odolnost** — Lze zlepšit efektivitu využití vody nebo kapacitu jejího skladování s ohledem na riziko sucha?
- **Chladicí prvky** — Lze během vln veder zajistit jednoduché ochlazovací prvky, jako jsou venkovní rozprašovače, větráky nebo zastíněná relaxační místa.
- **Zelené střechy a stínění** — Snižují teplotu budovy a zlepšují mikroklima.
- **Zachytávání dešťové vody** — Pro zalévání, úklid nebo technické využití.

Užitečné zdroje a případové studie

- **European Environment Agency – Climate Adaptation Portal** — Nabízí regionální mapy klimatických rizik a přehled možností adaptace.

Udržitelnost sektoru lázeňství a wellness, Praktická příručka pro začátek
Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism
Štěpánská 567/15, 120 00 Praha 2 – Nové Město
czechtourism.cz

Zpracováno ve spolupráci s Jeremy Smithem
jmcsmith.com

Fotografie: fotobanka CzechTourism, GRANDHOTEL PUPP Karlovy Vary, akciová společnost, Jan Malý, Oldřich Hrb, Jan Kasl, Živý kraj – destinační agentura pro Karlovarský kraj

ISBN: 978-80-7513-341-0